

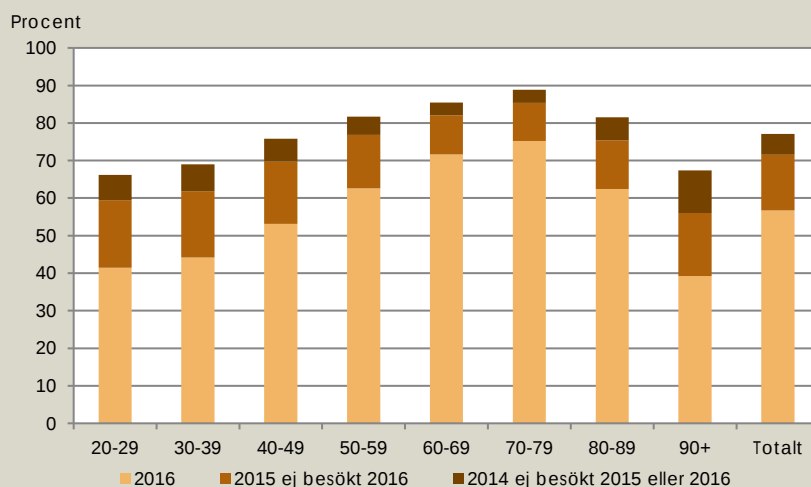
Statistik om tandhälsa 2016

Under 3-årsperioden 2014–2016 besökte 77 procent av den vuxna befolkningen tandvården. Andelen är högre bland kvinnor än bland män, 81 procent mot 74. Personer i åldern 70–79 år besöker tandvården i störst utsträckning. Att endast besöka tandvården akut är dubbelt så vanligt bland personer med enbart förgymnasial utbildning än bland personer med eftergymnasial utbildning.

Hur många besöker tandvården?

År 2016 var det 72 procent av den vuxna befolkningen, 20 år och äldre, som besökt tandvården någon gång de senaste två åren och 77 procent som gjort ett besök någon gång de tre senaste åren. Skillnaden mellan könen är relativt stor, 81 procent av kvinnorna och 74 procent av männen har besökt tandvården under en 3-årsperiod. Skillnaden mellan olika åldersgrupper är ännu större.

Figur 1. Andel av befolkningen som besökt tandvården 2014–2016, fördelat efter senaste besöksåret och ålder, båda könen

Källa: Tandhälsoregistret, Socialstyrelsen

De äldsta åldersgrupperna har jämförelsevis låga besöksfrekvenser. Dock underskattas besöksfrekvensen i de högsta åldersgrupperna till viss del beroende på att den landstingsfinansierade tandvården för vuxna, som till största delen ges till äldre, inte ingår i den här statistikredovisningen (se faktaruta).

Personer i åldern 70–79 år är de som besöker tandvården i störst utsträckning, 85 procent under en 2-årsperiod och 89 procent under en 3-årsperiod. De som besöker tandvården i lägst utsträckning är personer i åldern 20–29 år.

Under en 3-årsperiod är det 69 procent av den vuxna befolkningen som någon gång besökt tandvården för en basundersökning. Motsvarande andel för en 2-årsperiod är 63 procent.

Endast akuta besök vanligare bland personer med låg utbildning

Det finns tydliga skillnader i tandvårdsbesöken när dessa jämförs utifrån befolkningens utbildningsnivå. Ju högre utbildning desto lägre andel som enbart besöker tandvården av akuta skäl¹. Mellan 2014 och 2016 var andelen som enbart besökt tandvården akut, bland personer 35–74 år, 5 procent bland dem med eftergymnasial utbildning. Motsvarande andel för dem med förgymnasial utbildning var cirka 11 procent.

Tabell 1. Andel av befolkningen, 35–74 år, som endast gjort akutbesök hos tandvården det senaste året, de två senaste åren eller de tre senaste åren

Åldersstandardiserade andelar

Högsta utbildningsnivå	Män (%)			Kvinnor (%)			Totalt (%)		
	2016	2015-2016	2014-2016	2016	2015-2016	2014-2016	2016	2015-2016	2014-2016
Förgymnasial	4,5	7,4	10,0	5,1	8,3	11,2	4,7	7,8	10,5
Gymnasial	3,1	5,2	7,1	3,0	4,9	6,7	3,0	5,0	6,9
Eftergymnasial	2,5	4,0	5,4	2,1	3,5	4,6	2,3	3,7	5,0

Källa: Tandhälsoregistret, Socialstyrelsen och utbildningsregistret, Statistiska centralbyrån

Andelen av den vuxna befolkningen, 20 år och äldre, som endast besöker tandvården vid akuta besvär skiljer sig mycket lite åt mellan könen. Mellan 2014–2016 var det 6,9 procent av männen och 6,6 procent av kvinnorna som endast besökte tandvården akut.

Det föreligger stora regionala skillnader och andelen som endast besöker tandvården akut, under en 3-årsperiod, varierar mellan 5,2 procent (Halland) och 13,0 procent (Norrbotten).

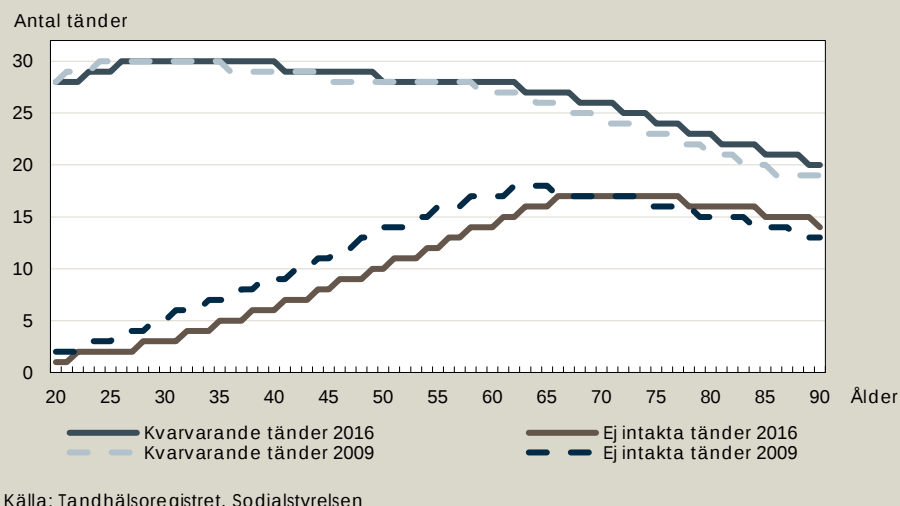
Bättre tandhälsa över tid

Antal kvarvarande och intakta tänder är ett övergripande mått på tandhälsa. Som kvarvarande tand räknas en tand som har en naturlig rot, är partiellt erupterad (delvis frambruten) eller har synlig tandrot. Visdomständer räknas också med. En intakt tand är en kvarvarande tand som inte har konstaterade skador på dentinet som kräver behandling. Den får inte ha någon fyllning och inte heller protetiska ersättningar.

Utifrån dessa två mått beräknas antal kvarvarande tänder som inte är intakta. Det är en indikator på framtida behov av tandvård, eftersom tidigare lagade och inte intakta tänder har ökad risk att behöva ny behandling.

¹ Vilka åtgärder som i den här statistiken räknas som akuta framgår under fliken Kodlista i Excel-filen.

Figur 2. Medianvärdet av kvarvarande och ej intakta tänder bland personer som besökt tandvården 2009 och 2016

Över tid visar siffrorna att tandhälsan bland befolkningen förbättras. Sedan 2009 har antalet tänder för personer i åldern 60–90 år ökat med i genomsnitt drygt en tand. I åldersgruppen 60–74 år utgörs det ökande antalet tänder av intakta och tidigare ej lagade tänder medan det i åldersgruppen 75–90 år ofta utgörs av en tidigare lagad och ej intakt tand.

För personer mellan 20 och 65 år har det genomsnittliga antalet ej intakta tänder minskat med 2,5 tänder samtidigt som antalet kvarvarande tänder legat relativt stabilt.

Utförda behandlingar

Andelen bland dem som besöker tandvården och som får specifika åtgärder utförda, skiljer sig åt mellan olika grupper i samhället. Det finns också relativt stora regionala skillnader. Att få en fyllning utförd var exempelvis minst vanligt i Halland år 2016. Norrbotten utmärker sig med höga andelar som gjorde fyllningar och även tandutdragningar (extraktioner).

Tabell 2. Andel personer, 35–74 år, som gjort minst en fyllning, rotbehandling, krona, extraktion eller satt in minst ett implantat, bland besökare under 2016

Åldersstandardiserade andelar

Högsta utbildningsnivå	Fyllning	Rotbehandling	Krona	Extraktion*	Implantat
Förgymnasial	42,2 %	6,3 %	6,8 %	12,9 %	1,2 %
Gymnasial	41,6 %	4,9 %	6,6 %	8,7 %	0,9 %
Eftergymnasial	38,9 %	4,3 %	7,2 %	6,0 %	1,0 %

Källa: Tandhälsoregistret, Socialstyrelsen och utbildningsregistret, Statistiska centralbyrån

* Visdomständer är ej inkluderade

Det finns också skillnader vad gäller utförda behandlingar mellan personer med olika utbildningsnivå. I åldrarna 35–74 år, är det mer än dubbelt så vanligt med extraktioner bland personer med endast förgymnasial utbildning jämfört med dem med eftergymnasial utbildning. Det är även en högre andel som får en fyllning och rotbehandling utförd, bland personer med enbart förgymnasial utbildning. Däremot gör personer med eftergymnasial utbildning kronor i något högre utsträckning än personer med gymnasial eller förgymnasial utbildning.

Statliga tandvårdsstödet

Tandvårdsstödet riktar sig till hela den vuxna befolkningen som är bosatt i Sverige. Det lämnas från och med det år man fyller 22 år. Innan första januari 2017 var gränsen 20 år. Tandvårdsstödet består av:

- Allmänt tandvårdsbidrag (ATB)
- Högkostnadsskydd
- Särskilt tandvårdsbidrag (STB).

Utöver det statliga tandvårdsstödet finns landstingsfinansierade stöd som riktar sig till vuxna med särskilda behov av tandvårdsinsatser.

Den här rapporten redovisar tandvård utförd inom det statliga tandvårdsstödet.

Mer information

Du hittar fler tabeller, diagram och annan information i Excel-filen:

www.socialstyrelsen.se/publikationer2017/2017-9-15

För dig som vill göra egna sökningar i statistikdatabasen:

<http://www.socialstyrelsen.se/statistik/statistikdatabas/tandhalsa>

Kontakt:

Frida Lundgren (statistikfrågor)

Telefon: 075-247 34 24

E-post: frida.lundgren@socialstyrelsen.se

Andreas Cederlund (sakkunnig)

Telefon: 075-247 37 60

E-post: andreas.cederlund@socialstyrelsen.se
